

GAZETA TRANSILVÂNIEI

On. Biblioteca Universității (2 exempl.)
2317
SIBIU

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTATE SUB CUTELE LUI MUREȘENII
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

REDACȚIA

B-dul REGELE F. 1513
Abonamentul anual lei 30
Anunțuri și reclame după
tarifuri lei 60

Nr. 19 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Miercuri 10 Martie 1943

Anul 106

Cărturarii satelor

de Dr. N. Căliman

Înainte vreme cărturarul, „domnul” satelor, era apostol al marelui mulțimi. El era adevăratul stăpân sufletesc al țărânimii. Cuvântul lui era cuvânt de domn. Ceea ce însemna cuvânt care spunea numai adevăr, care trebuia să fie crezut, fiindcă era spus numai spre binele celor cărora se adresa, era spre binele satului, spre binele țărânimii, pentru binele neamului. În fața „domnului” din sat, țăranul își ridica pălăria cu tot respectul cuvenit și cu multă cinstire. Ceea ce spunea cărturarul satului era crezut, era vorbă sfințită de haina domnească și era urmată atâta cât îl ajuta pe țăran priceperea lui.

A venit apoi un timp, trist și mult păgubitor, când intrase duhul zăniei în nația românească, și acest duh de neînțelegere intrase și între cărturarii și lumea satelor noastre. „Domnul” satului nu se mai bucura de cinstirea cuvenită. Cuvântul lui nu mai era crezut. Nu mai era nici urmat.

Și rău a fost așa. Păgubitor pentru sat, căci îi lipsea unitatea de acțiune. Păgubitor pentru țăran căci n'avea conducători. Pentru cărturar, căci n'avea pe cine să se sprijine în sat. Și foarte păgubitor pentru neam, pentru unitatea sa. Fiindcă nu poate exista turmă fără păstor. Unde nu este păstor, turma-și face de cap. Merge numai spre rău și nu poate merge spre bine. Satele trebuie să aibă conducători, iar cărturarii trebuie să fie conducătorii lor.

A fi însă conducător înseamnă a avea în fața ochilor tăi totdeauna, mai presus de orice, interesul celor conduși de tine. Sigur, trebuie să trăiască și conducătorul satului. Trebuie să facă și el față nevoilor și necazurilor multiple ale vieții. Vieța este prea de multe ori aspră. Dar ori și cât de puternică ar fi asprimea vieții, unui conducător nu-i este permis niciodată să pună interesele sale peste interesele comunității. Așa este la conducătorii mari și tot așa poate fi și la conducătorii mai mici, la cei ai satelor. Numai așa va fi crezut cuvântul lor și numai așa se va putea face din cuvânt faptă.

Umblăm mult prin satele noastre. Găsim o mare schimbare. Găsim unire între cărturarii satului și găsim o bună înțelegere între ei și săteni. Se organizează școli țărănești, serbări frumoase cu lume multă în haine de sărbătoare. Preoții, dascălii și ceilalți cărturari ai satelor, cu foarte mici excepții, și-au reluat din nou activitatea idealistă, munca de adevărați conducători și luminători ai satelor, munca de apostoli. Ne crește sufletul de bucurie când vedem cu câtă căldură, cu câtă însuflețire îmbrățișează cărturarii satelor toate problemele de ridicare trupească și sufletască a satelor noastre. Cuvântul lor este din nou crezut. Va fi urmat. Iar îndrumările și cuvintele așa vor putea ajunge la fapte.

Legea pământului nostru

de Eugen Hulea

Suntem în prag de primăvară. După lunga lor meditație iernală energiile se urnesc la come de muncă și, în curând, oamenii vor roii, ca un imens furnicar, să ia din nou în stăpânire câmpurile mustoase de sevă și să îndeplinească acolo străvechiul și laboriosul ritual al muncilor noastre, cele mai tradiționale și naționale.

Intrăm într-o perioadă de intense preocupări pentru pământ, care numai sudoarea ne-o așteaptă, ca să ne poată da apoi răsplata lui bogată în roduri.

Întotdeauna, și cu deosebire azi, în veacul nesiguranțelor și a încercărilor de tot soiul, înfrățirea noastră cu pământul a avut înțelesuri permanente mai adânci decât nevoile brutale ale pâinii și hranei. Între pământ și Român, rob credincios al gliei, veacurile au țesut trainice urzeli spirituale, pe care nimic și nimeni nu le-a putut sminti.

Astfel, în vremurile, așa de lungi și dese, ale istoriei noastre, când prea puține lucruri ne mai rămăneau, în clipele când, pe măsura nedreptăților, sufletul nostru se închidea ermetic în sine, lăsându-se stăpânit de o universală și instinctivă neîncredere, chiar și atunci, în mijlocul acelor largi și primejdioase clătăniri de credință, crezul în pământul nostru ne rămânea întreg și neatins, tot mai innobilat și limpezit, tot mai adânc

înfipt în noi, asemenea unei ancore a mântuirii noastre viitoare.

Strămtorați din toate părțile, deposezați de bunuri și surghiuniți dintre neamuri, noi am căutat și am găsit refugiu în tainica noastră înfrățire cu pământul. Din această simbioză s'a născut la noi mitul brazdei, suavă poezie de nădejdi împletite în cunună de spini sau balade orchestrate din aprige încruntări telurice.

Dar pământul nu era al nostru, căci în cea mai mare parte a vieții noastre istorice, noi am fost doar iobagii lui. „Pământul, pentru care am plâns și suferim, pe noi ne'ngroapă numai”...

Da, el nu era al nostru. În înțelesul material, dar era în celălalt sens, cel adânc și adevărat, în înțeles spiritual. Și, mai ales, se știe că a fost, odinioară, la început.

Și astfel, din aceste pricini, iubirea noastră pentru El era mai fanatică, mai coplesitoare. Iubirea aceasta se înfrupta, hrănindu-se neîntrerupt, din conștiința băstinașiei, a priorității noastre istorice și a tuturor drepturilor care decurg din ea.

Mai există, fără îndoială, destule alte neamuri, care pot revendica drepturi istorice de autohtonie în pământul pe care-l locuiesc azi, în prezent, dar aproape fie-

— Continuare în pag. 3 —

Destinul nostru

de N. Baboie

Nimic nu are înfrăurire mai mare asupra dezvoltării vieții politice, sociale și morale a unui neam ca așezarea lui geografică. Împrejurările fizice, naturale în care se naște, crește și se dezvoltă un popor îi determină atât individului cât și poporului respectiv îndeletnicirile, îi fixează formele de viață și îi modelează sufletul. Între el și lumea înconjurătoare se încinge o luptă aprigă. Această luptă de neînălțurat, pe care el fatal trebuie să o accepte și să o poarte cu hotărâre, zi de zi, cu greutatea vieții de tot felul, constituie destinul lui.

Grecii antici au creat o religie plină de farmec și de poezie, dar și de un adânc și crud realism. Zeițele lor nu erau altceva decât personificarea forțelor naturii. Dar mai presus de aceste forțe și zeița au pus puterea destinului, de care niciun muritor, nici chiar zeii nu puteau scăpa. Împlinirea destinului, iată soarta omului și a zeităților deopotrivă.

Dar oare trecutul și prezentul neamului nostru nu e o împlinire continuă a destinului? Așezați aici la porțile Orientului ca străjeri ai civilizației europene, nu a trebuit secole de-a rândul să ducem o luptă dintre cele mai aprige împotriva cotropitorilor de tot felul? Nu am fost de atâtea ori zid de apărare al creștinătății împotriva valurilor de primejdii ce se abăteau asupra noastră punând la grea încercare Europa întreagă? Nu ne-am îndeplinit în toate împrejurările, fără șovăire, misiunea hărăzită de soartă? cu o mână

— Continuare în pagina 3-a —

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVÂNIEI”

Poezia lui Andrei Mureșianu

Considerațiuni preliminare

de Olimpiu Boltoș

— Urmare. —

Este cât se poate de semnificativ, pentru ființa poetului și pentru menirea lui de poet, faptul că întâia poezie publicată face parte din acest ciclu alegoric, al poemelor dedicate libertății. Ea este *Fetița și păsărică*.

Poezia are versul sprinten al poeziei populare:

Pasăre din colivie,
Soartea mea cu soartea ta

Au legat o pretinie
Care cred că va ținea
Până-ți vor da ție cale,
De vei vrea să poți sbura
Către deal, sau către vale,
Din strămtă căsuța ta.

Mai departe, fetița se roagă de păsărică să nu uite de dansa, dacă și va dobândi libertatea, să-i cânte destinelor ei și să se păzească de a cădea din nou în robie. Exprimând dâr-

zenia rasei, poetul pune în gura fetiței aceste cuvinte:

Cântă-mă, dar nu mă plânge,
Căci tu-mi cunoști firea mea,
Ști că rabd până la sânge,
Fie-mi soartea cât de grea.

Iar în mesajul pe care-l dă la sfârșit fetița păsăricii, formulând însuși „versul” care ar dori să i se cânte:

„Ție-ți strig, tirană soarte,
Dac'ai vrut roabă să fiu,
Să fi rânduit prin moarte
Mai curând la scop să-mi viu”

este anticipată ideea finală din memoriul *Răsuneț*:

Murim mai bine 'n luptă, cu glorie
Decât să fim sclavi țărăși în vechiul
[noștr] pământ!

INSTANTANEE**Sufletul vienezilor**

Trecând azi pe stradă văzui iarăși un porumbel strivit de mașină. Aproape nu e zi să nu întâlnești în ulițele mai frecventate, ori porumbel ori câne, pe care oamenii fără inimă dela volan îi calcă, de cele mai multe ori intenționat.

Priveliștea tristă a pasării ce zăcea moartă pe pavaj, mi-a amintit o scenă petrecută cu ani înainte în capitala Austriei și care vorbește frumos de sufletul vienezilor.

Un porumbel — scria pe atunci un ziar — se prinsese între sârmele de telegraf și se prinsese atât de nenorocit, că oricât s'a sbătut el să se elibereze, n'a fost posibil. Era un porumbel din cei care se prădesc prin turnurile bisericilor, nu era porumbel de solu. La noi, aici, ar fi putut sta mult și bine spânzurat între sârme, că nimeni nu l-ar fi avut de grijă, cel mult câțiva pierde-vară și copii fără căpătâiu s'ar fi delectat în sbuciumul lui. În Viena însă s'a împiedecat circulația pe stradă de mulțimea publicului ce se adunase, nu să se distreze, ci să ajute. Câte scări, câte prăjini prin podurile oamenilor, toate fură aduse; n'a rămas un mijloc necercat, nu s'a cruțat nicio obșeahă ca să mântuie un porumbel. La urmă când toate prăjiniile și scările se dovediră necorespunzătoare, s'a telefonat după pompieri și închipulivă d-voastră au venit pompierii și încă în graba cea mai mare, ca și cum ar fi fost vorba de-un incendiu; au venit cu scările lor lungi, și-au eliberat porumbelul. Bătănd veselă din aripi și-a luat pasărea sborul spre culb, în mijlocul unei bucurii, unui elan de nedescris.

Tot în Viena, într'un cinematograf, a fost împiedecată acum câțiva ani reprezentarea. Cauza? un film care înfățișa ultimele lupte cu taurii din Barcelona. Publicul a protestat sgomotos spunând, că e un scandal să ruleze în Viena astfel de filme. — „Nu ne trebuie lupte cu taurii”, s'auzea din toate părțile sălii.

Direcția cinematografului a dispus imediat îndepărtarea scenei din film pentru toate reprezentațiile viitoare.

Ecat. Pitiș

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Revista Limbii și Culturii Germane

— Anul II Nr. 3-4 din 1942 | 43 —

de Ion Gherghel

Zilele trecute a apărut numărul ultim din anul al doilea de apariție al acestei valoroase reviste, menită să strângă și să însuflețească raporturile culturale dintre Germania și România.

Acest număr este închinat sărbătoririi scriitorului Gerhart Hauptmann. Trei articole sunt consacrate octogenarului: 1. Prof. I. V. Pătrășcanu: *Este romantic Hauptmann sau naturalist?* 2. Prof. Paul Merker din Breslau: *Gerhard Hauptmann, Die Grundlinien seiner dichterischen Entwicklung* și 3. Prof. V. Tempeanu: *Gerhard Hauptmann, romanticul*. Ultimul articol reprezintă un fragment dintr'o conferință ținută anul trecut, cu prilejul sărbătoririi octogenarului la Teatrul Național din București.

Dl. Prof. I. V. Pătrășcanu, analizând o bună parte din opera lui Hauptmann, ajunge la concluzia că acest scriitor nu e niciodată pur romantic sau pur naturalist. Caracteristica creației sale artistice consistă tocmai într'o complexitate specifică. Opera lui G. H. este așa dar tot atât de complexă ca și viețea însăși. Explicația acestui fenomen literar este foarte interesantă și merită să fie urmărită cu atenție de cetitorii români.

Clar și pătrunzător este apoi articolul scris în limba germană de un bun cunoscător al lui G. H.: dl. prof. Paul Merker, care ne prezintă, într'o sinteză luminoasă, evoluția acestui scriitor multilateral, ale cărui opere au fost traduse în treizeci de limbi, făcându-l cunoscut în toate cinci continentele.

Dl. prof. V. Tempeanu arată că G. H. nu a avut o concepție unitară despre opera dramatică. Pe el nu-l interesează problema dreptății sociale — ca

pe Ibsen, bunăoară — ci caută să adăncească, trăind cu eroii săi, suferința umană. „Milă pentru creatura chinată” vrea să stărnească autorul. Hauptmann poate fi considerat astfel „poetul milei” ridicându-se la culmi de artă în deosebi în acele locuri unde vorbește printr'ansul „ethosul înăscut” al acestui sentiment de compătimire pentru suferințele semenilor noștri.

Revista cultivă cu nobilă pasiune pe poezii germani, dându-ne traduceri — (asupra cărora vom reveni în bibliografiile critice ce urmează să apară) — din Lenau și Schwab (Valeria și Ion N. Ciorănic), Ina Seidel și Fr. Schiller (Maria Nahlik și N. Ionescu), Goethe (Pimen Constantinescu) și Rainer Maria Rilke (Eufrosina Trancu Săvescu). E o adevărată ofensivă de tălmăciri, prin care se caută să se cucerească cât mai multe comori din literatura germană clasică și modernă.

Dl. prof. Ion Răducanu schițează influența germană asupra politicii economice și sociale dela noi, iar scriitorul acestor rânduri încheie articolele sale de popularizare a problemei viitoare la legăturile literare germane-române din epoca clasică.

Recensii semnează: I. V. Pătrășcanu, Anina Rădulescu Pogoneanu, I. Crăciunescu, Emmy Sabo, Virgil Tempeanu, I. C. Spiridon, C. I. Muslăcescu. O bogată cronică și o dare de seamă despre revistele mai importante ne prezintă directorul. „Biblioteca germanistului, ne îndeamnă să ne familiarizăm cu opera literară a lui Gerhard Hauptmann, care a împlinit în 15 Nov. 1942 frumoasa vârstă de 80 de ani.

Fripa uitării

Simt aripa uitării peste mine
Cum fâlfâie molatecă, domol;
Un cobe-gând mereu îmi dă ocol,
Mereu aduce vorba despre tine,

Imi spune crud, că sufletul ți-e gol
Și fals surâsul, care-ți șade bine.
Alung hainul gând, dar iarăși vine
Și vin cu el și altele: un stol.

— Se sbate tristă candela vieții
In pieptul meu ca într'un cavou pustiu;
I-au mucețit cavoului pereții.

Trimite-mi tu un strop de farmec viu
Să-l sorb adânc din cupa dimineții,
Trimite-l azi că mâne e târziu

Ecat. Pitiș

PREDICI ÎN PUSTIU**Severitatea principiilor**

Nu-i tot una, că te găsești în vreme de pace sau în vreme de războiu. Nu-i tot una, că mergi singur cu pasul ce-l vrei sau mergi în grup în tactul de muzică al unui marș de războiu. Nu-i tot una, că ești în vârsta copilăriei sau în vârsta maturității de mult terminate, că te găsești între ai tăi sau între străini, că ești la nuntă sau la înmormântare, în biserică sau în cârcimă, nu-i tot una, că ții o conferință științifică sau o vorbire electorală.

Există o scară în severitatea principiilor și legilor. Dacă în vremuri de pace puteai să alergi de dimineața până seara, să aduni averi, să te distrezi, să faci voiajuri de plăcere, să pierzi vremea la cărți, să pierzi nopți la masă cu prieteni, să fii neglijent cu sănătatea ta, acuma în războiul crunt, în greutatea mereu crescândă ale vieții de azi, nu se mai admite nicio deviere dela legea severă moralității, a renunțării și a înfrânării. În vremuri de pace, se admit discuții principiale, discuții politice între partide, dueluri și dușmăni între fiii aceleiași națiuni, în război orice dușmănie, orice voință aparte individuală în afară de voința colectivă a națiunii, orice diferende de principii, trebuie să dispară.

Când te pregătești pentru un examen greu, nu mai vrei să știi de alte griji și muncești de dimineața până târziu în noaptea pentru el. Când vrei să treci un simplu concurs sportiv, îți impui reguli severe de viață. Dar când o națiune întreagă se pregătește pentru cea mai mare probă ce există în istorie: un războiu triumfător?

Ceea ce Epictet — filosoful-sclav din epoca lui Nerone — susține cu un remarcabil simț al greșelilor omenești: „la ispita frumuseții: înfrânarea, la greutatea vieții: curajul, la vorba rea, răbdarea” se aplică și mai sever acuma în războiu. Atâtea vieți familiare distruse prin coasa neobosită a morții în luptele grele, nu cumva să ți-o mai disrugi și tu pe a ta, nu cumva să cedeze un minut curajul înaintea tristeții și disperării, nu cumva să te lași furat de mânie în cuvinte și gesturi aspre. Cu un cuvânt în vremuri bune îți puteai permite luxul să-ți risipești energia în conflicte de tot felul, cu bolile, care veneau una după alta, cu atâtea ocupațiuni în afară de cariera ta, cu atâtea socoteli cum să iasă beneficiile mai mari, acuma, în războiu, este deosebit de sever principiul: cum să-ți economisești forțele, cât de mari să fie sacrificiile tale și nu beneficiile, cum să-ți mărești răbdarea, curajul și înfrânarea. Ceea ce spunea Epictet acum 2000 de ani are azi în războiu o valoare de 2000 de ori mai mare: înfrânare, curaj, răbdare într'o înfrățire de moarte, ca să poți trăi și să-ți poți scăpa și țara.

Dr. M. Saciu-Sibianu

Tot libertatea o cântă Andrei Mureșianu și în *Orb și orb*, unde plânge soarta omului lipsit de vedere, lipsit de puțința de a contempla cerul și frumusețea naturii, dar mult mai amară i se pare soarta omului care suferă de orbirea morală: tiranul înconjurat de sclavi, care refuză să le dea acestora libertatea, care este incapabil să înțeleagă frumusețea morală a libertății, și libertatea o cântă mai cu seamă în *Răspunsul pasăreii*.

Geneza acestei poeme e cunoscută. În foiletonul *Zimbrului* dela Iași apăruse o poezie în care o pasăre scâpată din colivie era compătimită pentru povara vieții ce o aștepta în libertate, și era poftită să se întoarcă la viața tihnită de colivie. În *Răspunsul său*, Mureșianu spune că viața liberă este mai plăcută decât cea din colivie, ori câte privațiuni ar avea.

Având libertate, de foame nu-mi pasă,
Nici de gerul iernii ce m'ar tortura,

Căci sborul m'ajută să-mi cerc altă casă,
Unde blândul soare îmi dă raza sa.

Cât de precis poate fi interpretată această strofă prin condițiile robiei sociale, ale iobagului legat de glie, care nici măcar facultatea alegerii stăpânului nu o avea! Urmarea poeziei este însă și mai semnificativă.

Intr'o strofă apare din nou alternativa moarte-libertate, pe care am aflat-o și în *Fetța și pasăreica*:

Nu voi dar, domniță, să-ți mai intru
[în cușcă,
Nici să-ți gust sămânța cu care mă imbi,
Mai curând stau gata a pieri de pușcă,
Liberă'n natură, sburând prin câmpii.

Este îndemnată apoi însăși patroana coliviei să prețuiască libertatea, spre propriul ei profit:

Nu-ți mai vin, patroană, la noua sclăvie,
In care gemi însăși în al tău palat;

Căci mai dulce-i viața când în armonie
Cu psalții naturii cânt neincetat.

Căci — conchide Mureșianu, într'o frază cu valoarea teoretică —

Pentru libertate, pasărea se bate,
Viermele se nfrânge, fiarele răcnesc,
Iar omul despoaie chiar și pe-al său frate,
In oarba-și trufie, de acest dar ceresc.

Ajungem în sfârșit la categoria de poezii, cea mai reprezentativă pentru cariera poetului: poezia cu temă patriotică și națională. Puțini sunt poezii a căror viață-să urmeze o linie de evoluție atât de asemănătoare cu aceea a poporului din care face parte, cum e cazul lui Andrei Mureșianu. Declinul vieții sale a fost determinat fără îndoială de cauze organice, și în acest declin, urmat de o moarte timpurie, depășește măsura în care și poporul ro-

mân din Ardeal străbătea o perioadă de regres. Dar starea de apăsare și de deprimare din prima etapă a vieții sale, când apar în poezia lui întâii germeni ai pesimismului, corespunde exact cu starea de oprinare în care trăia poporul său înainte de 1848, după cum anii revoluției înseamnă și pentru unul și pentru altul un moment de înălțare, de încredere și o încercare de a schimba cursul vieții.

Problema destinului poporului său străbate poezia lui Andrei Mureșianu dela un capăt la altul. Am văzut că întâia lui poemă, *Fetța și pasăreica*, este un cântec al libertății, libertate care trebuie înțeleasă și în sens social, și în sens național.

— Va urma —

NOI — avem subvenții dela
nimăn.

Legea pământului nostru

de Prof. Eugen Hulea

Continuare din pag. 1-a

care din aceste neamuri a mai avut și o altă patrie, una primitivă, de unde a emigrat cândva, în timpuri preistorice sau istorice, trebuind să supună cu armele, prin forță și violență, pe autohtonii noii lor patrii.

Noi, Românii, n'am cunoscut alte patrii, ci ne găsim dintru început în ale noastre. Pământul nu l-am luat dela nimeni, ci l-am moștenit de-a-dreptul din mâna lui Dumnezeu, dela care, deodată cu el, am primit și întreaga povară a aceluia destin aspru, pe care providența l-a înscris în paginile contractului făcut cu neamul nostru...

Se poate spune, că ne-am născut aci înainte de a ne cunoaște, iar de când ne cunoaștem și ne știm mereu aci suntem, pe acest petec de pământ scaldat la granițele lui firești de râuri limpezi și domoale, brăzdat în lăuntru de munți semeți și câmpii mănoase.

Definirea patriei, ca un leagăn dinainte dat, fără și peste voia națiilor, parcă anume pentru cazul nostru a conceput-o Charles Maurras.

În astfel de condițiuni este mai mult decât firesc, ca pământul acesta să fi fost tiparul ancestral a prioric în care s'a turnat spiritualitatea românească și s'au modelat și câștigat toate manifestările ei.

În fața acestei istorice înfrățiri a sufletului nostru cu pământul, împrejurarea că uneori n'am avut și stăpânirea lui materială nu face decât să întărească și mai mult valoarea acelei stăpâniri spirituale, dela care strămoșii noștri n'au abdicat niciodată, nici în cele mai de cumpănă clipe ale trecutului. Din contră, oridecâteori ne-a fost violat sau mutilat pământul, ei, ca și noi, de altfel, se considerau loviți în integritatea lor spirituală. De aceea marea și sfânta trudă a generațiilor noastre istorice a fost reintegrarea spirituală prin redobândirea pământului de baștină. Fiindcă nu l-am cumpărat dela nimeni, pământul la noi n'a fost marfă de vândut, ci bun spiritual, socotit sfânt.

Vorbind despre noi și pământul nostru, un scriitor francez spunea, că supremul titlu de mândrie pe care-l pot invoca Românii este, că s'au știut menține neclintii pe pământul lor străbun, în ciuda furioaselor năvăliri străine.

Faptul acesta, al persistenței noastre de fier, ar fi timpul să o înțelegă, în fine, nu numai prietenii și cercetătorii obiectivi ai neamului nostru, ci și toți ceilalți, înaintașii noștri jurau pe o

traistă de pământ, purtată pe cap sau pe piept, atunci când trebuiau să stabilească megieșile și metele.

Ca și ei, așa și noi, demni și vrednici moștenitori de tradiție, pentru fiecare fășie din lăsamântul înaintașilor, ne luptăm din instinct, din îndemnuri mai presus de vo-

Încă unul..

de Ion Colan

Sapă, camarade sapă...
Au venit alți morți pe drum.
Frunți de ceață, ochi de fum
Pentru viermi și pentru groapă.

Radu Oyr, Mormintele.

Pe șoseaua caucaziană dintre Abinskaia și Krimaskaia, sate care vor da titluri de capitole în istoria războiului nostru de acum, Colonelul Petrescu D. Tocineanu, comandantul infanteriei divizionare a unei strălucite Divizii românești, însoțit de sergentul Biriș, credinciosul agent de legătură, pleacă cu mașina să mai facă o ultimă inspecție trupelor ce de săptămâni întregi sînt pe piept groaznicilor atacuri de pe valea Cubanului.

Din Martie, anul trecut, e tot pe front. Aproape toți s'au schimbat, aproape toți au avut parte de sărbătoreasca permisie de 20 de zile, numai el, comandantul, răstignit pe destinul lui, nu s'a clintit.

Acum însă are formele de concediu gata făcute. Poate pleca.

Sergentul Biriș sare din mașină, smucește tremurând tot ușa din spate: — Domnule Colonel, repede, în șanț, vin două avioane din urmă... mitraliază...

— Domnule Colonel...

— Domnule Colonel...

Pe sergentul Biriș îl strânge ceva de gât.

Avioanele trec val-vârtej pe deasupra, mitraliind rezant mașina încrămășată pe șoseaua dintre Abinskaia și Krimaskaia.

Nu mai era nevoie de niciun glonț.

Sergentul s'apleacă asupra Colonelului. Ii mângâie fața cu palmele lui bătătorite.

— Domnule Colonel...

Sângele gălbuie curge din rana fără vindecare. Schișu tălonsă i-a pătruns prin spate, de sub umăr și a țesit, pe jumătate numai, în dreapta inimii.

Colonelul respiră rar, încet, trist.

Mamă... Dănel... Rodica... Nu mă lăsa aici Bi..

Vrea să-și mai vadă odată trupa. Nu-i nimeni să citească în stele, nu-i nimeni să-i spună vorba de oprire.

Și așa, în dimineața senină a îndolatului 11 Februarie, Colonelul Tocineanu pleacă să-și mai vadă odată trupa.

Nu e nici ora șase dimineața.

Undeva, departe, spintecă zările trăsnetul obuzelor, frângând depărtările.

...Dănel, Rodica..

Colonelul își zămbește fericit. Simte brațele calde ale frumoasei lui Rodica în jurul gâtului, simte toată tăcerea fericită a clipei de sosire în prag, citește în ochii lui Dănel întrebări fără răspunsuri. Pe urmă, seara, Rodica i se va ghemi pe genunchi, și-l va privi, și-l va privi, și nu-l va lăsa să vorbească despre morții pe care l-a văzut...

Nu, fără morții vrea Rodica, fără morții...

Gânduri, Doamne, câte gânduri în dimineața asta de 11 Februarie, într-o mașină ce aleargă spre trupa lui.

Duduitul mașinii n'a putut acoperi înspăimântătoarea explozie.

Geamurile au sărit tândări, caroseria spintecată atârna ca sărențele pe-o cerșetoare, motorul a stopat, în sincope.

Numele sergentului Biriș a rămas rupt.

Așa a murit Colonelul Petrescu D. Tocineanu, undeva, în Caucaz.

— Dar vioara, camarade, vioara colonelului, unde e? Vioara dela Kessy.

— Nați uitat-o, Domnule Locotenent! Am adus-o, da acu e degeaba.

Stăm așa, sergent și ofițer, fără grade pe umăr, numai oameni, îndurați de pierderea unui om.

Nu mai am ce întreba, nu mai are ce spune.

Pentru copiii rămași, pentru cei care l-au cunoscut și pentru cei care nu l-au cunoscut, despre colonelul Tocineanu eu mai am ceva de spus. Un bine, nu pentru că despre morți numai bine se poate spune, ci pentru binele real pe care acest om l-a știut face în toate situațiile în care a fost pus.

Dar aceasta, altădată. Acum nu pot. Ca pe sergentul Biriș, acum mă strânge ceva de gât.

Dela Universitatea liberă muncitorească

În ziua de 7 Martie și-a desvoliat interesanta d-sale conferință d-l ing. Florin Onițiu vorbind despre calitățile și înclinările profesionale ale muncitorilor, arătând criteriile de selecțiune

Destinul nostru

de N. Baboie

— Continuare din pag. 1-a —

întinsă pe plug și cu alta mânăind spada, iată destinul nostru multise-cular.

Așezați aici la bariera de răsărit a Apusului european, răzimați pe crestele semețe ale Carpaților și înfipti cu întreaga noastră ființă în bazinul Dunării, această mare arteră de comunicații a tuturor timpurilor, am fost predestinați să ducem o vieță plină de primejdii și de jertfe continue.

Amenințarea vine și de astădată tot din spre răsărit ca de atâtea ori în sbuciumatul nostru trecut. Nici acum nu am stat o clipă la îndoială de a privi primejdia drept în față. Ne-am făcut datoră în trecut, ne-o facem cu prisosință și azi. Jertfa de sânge a celor mai scumpi ai noștri este ofranda cea mai de preț ce o aducem destinului nostru atât de nemilos.

Dar jertfa noastră nu a fost și nu poate fi, mai ales azi, fără niciun folos. Prin ea ne-am asigurat nu numai prețuirea prietenilor și respectul inamicilor noștri, ci am salvat însăși existența noastră ca neam.

Uniți în suflet, hotărâți în faptă, să urmăm fără șovăire poruncile destinului nostru de veacuri.

De pretutindeni

Școlile superioare în războiul total

A tivitat a școlilor superioare ca și a universităților germane va fi revizuită sub prisma și din punctul de vedere al războiului total, care a fost proclamat și care cere întregii populații germane concentrarea tuturor forțelor pentru victoria finală. Ziarul oficial al organizațiilor studențești din Reich „Die Bewegung” (Mișcarea), se preocupă într'un articol de fond de această problemă principală și de superioară actualitate. Sub lozincă războiului total, cercetările științifice vor fi supuse unei aspre și obiective revizuirii, așa că numai cercetările necesare războiului vor fi admise și tratate pe primul plan la catedrele universităților și școlilor superioare germane. Cu aceste principii este ușor de înțeles că cercetările științifice vor fi făcute și sprijinite numai într'un plan general de continuitate a lucrărilor, iar cercetările școlilor tehnice superioare vor găsi tot sprijinul autorităților competente. Se vor evita pe viitor desbateri și schimburi de păreri și vederi asupra problemelor științifice și se va trece la simplificarea și constrângerea materiei tehnice, așa că va fi posibil ca în scurt timp semestrul școlilor să fie mai redus pentru ca aspiranții la un grad tehnic să ajungă mai ușor la examenele finale.

Se înțelege dela sine că toți studenții germani vor activa în vacanțele semestriale în industria de război sau într'un alt loc al industriei sau economiei germane, ajutând prin aceasta marea masă muncitorească și intelectuală prin munca lor de folos comun. Studentele germane vor fi la fel încadrate în industria și economia germană aducând acel aportul lor, înlesnind și ajutând surorile lor de muncă din toate ramurile și straturile sociale.

pentru recrutarea de buni muncitori. Conferința a fost urmărită cu viu interes de către numeroasa asistență. Au rulat apoi filme instructive.

Scrisori dela și către Gh. Barițiu

de Candid C. Mușlea

— Urmare —

La 7/19 Ianuarie ea dorește ta-
tălul să se însănătoșeze cât mai curând.
Ca noutăți îi scrie: „Ieri s'a serbat
aici cu mare solemnitate Boboteaza.
Generalul, colonelul, ofițerii, toată mi-
liția, a stat dela 8 ore dimineața până
la 10^{1/2}. I-a botezat pe toți în mijlocul
pieții. Pe general și pe colonel i-a bo-
tezat Părintele Baulescu pe cap, ca pe
toți creștinii. Mie mi-au dat lacrimile;
mi se părea că eram la judecata cea
de pe urmă...”

În aceeași lună (23 Ianuarie), ea
scrie: „Ne-am liniștit cu primirea celor
3 exemplare ale „Observatorului”. Când
nu primim un număr, suntem bolnave.
Eu sunt aceea care V'am rugat de
atâția ani să Vă lăsați de așa muncă
greă și periculoasă ca politica, și totuși
eu am plâns cu amar când am citit că
numai anul acesta voiți să funcționați
ca publicist, să purtați pana. Tată
dragă! Dacă vor fi simțit Românii nu-
mai pe jumătate ce am simțit eu, apoi
sigur că nu Vă primesc demisiunea.
Aud din izvoare sigure că Mureșianu
nu-i mulțumit cu venitul ce-l are. Se
zice că are gând să meargă în Ro-
mânia. Ce frumos ați scris D-Voastră
articolul acela în preșeara de Anul-nou,
și ați luat notiță și despre ce am în-
semnat eu în privința petrecerii ce am
aranjat noi în preșeara de Anul-nou. Eu
din parte-mi Vă sărut mâinile pentru
publicațiunea ce ați făcut... Venitul
curat [al serbării] a fost destul de con-
siderabil; W. A. fl. 412. Nu-i destul.
Tată dragă? Și totuși se află câte o
greșită, care întreabă: „Cum? după
atâtea alergături, numai așa puțin?...”

Tot în Ianuarie (29), ea scrie din
nou: „Nu Vă surprinde că Vă scriu pe
invitațiunea aceasta frumoasă?” Dacă
ml-ați făcut onoarea a publica corres-
pondențele mele, eu am prins curaj, și
continuu. Cu datul invitațiunii acesteia
s'a serbat „balul șoarecilor”. căci aveau
loc să danseze cât volau șoarecii (?).
Știți câte persoane au fost la balul
acesta? Treizeci de persoane; spun că
nu erau mai multe perechi dansatoare
ca 12, cu toate sahtele (?) cu tot...”

Într-o carte poștală din 21 Aprilie

ii face cunoscut că a copiat actele
despre care a fost vorba, afară de
„epistolele dela miniștri, care Vă invită
la Academie”. La 22 Mai ea întreabă:
„Dar Ieronim pe cine și-a ales de con-
soartă? Doar nu vreo moacă!... Aici
se vorbește că vine el în locul lui
Petrescu... Mă bucur, Tată dragă, că
Veți avea pe viitor o ocupațiune mai
liniștită. Eu adevărat că Vă duceam
grija și pe timpul când am fost la
D-Voastră c'o să cădeți odată sub jugul
care-l purtați... Vă doresc sănătate,
voie bună și succes bun la întreprin-
derea ce aveți pe viitor...”

La 25 Iunie scrie că fiul ei va
termina clasa a patra liceală și nu știe
ce s'at să-i dea pentru viitor. „D-Voastră
ne sfătuiți când ați fost la Brașov
ca să-l dau la Sași pentru limba ger-
mană. Acolo n'are aplecare și apoi
sincer spus, încă nu l-am prea silit să
meargă... Eu l-am întrebat la ce ar
avea dânsul aplecare să învețe și tot-
deauna îmi răspunde că soldat în Ro-
mânia. Este bun matematic și speră
să-și facă cariera la geniu...” Pentru ce
carieră să-l pregătească? „Iuriștii se
dau jos unul pe altul. Profesor? Ar
avea stipendiu?” din fondul Iugaiian.
Doctor? Trebuie să dispună de parale,
că dacă rabdă de foame la studiul
aceia greu, ofitează, și-mi moare stu-
diind. Inginerii se zice că au viitor. Se
îmbulzesc de-acuma așa mulți la stu-
diul acesta, încât, când va termina
dânsul, nu vor mai fi locuri vacante.

La 15 Iulie comunică tatălui că
fiica sa a fost cea dintâi „pianistă”, iar
fiul a luat „premiul prim, eminent din
toate”.

La 4 Oct. scrie că Lelița Carolina
o tot întreabă: „Că cine ești D-Ta
acolo, și în părțile acelea peste tot?
Zice c'a zis Părintele Nicoară (?) că
D-Ta vii după Dumnezeu la națiune.
Nu se poate cugeta atâtea aur, ca să
tragă cât D-Ta...”

— Va urma —

¹⁾ E vorba de petrecerea cu dans, aran-
jată de casina maghiară în ziua de 27 Ianuarie.
²⁾ Burcă

Onestitate scriitoricească

Zice înțelepciunea populară: „Bani
pot avea și țigani, dar omenie, nu”. Să
stăm și să cugetăm puțin asupra acest-
ui proverb și odată stabilindu-i juste-
țea, să încercăm a-l transpune în ori-
zonturile lumii artistice. Vom vedea că
prin el suntem în stare să rezolvăm de
minune o anumită problemă pusă în
legătură cu personalitatea creatoare:
onestitatea scriitoricească.

Să ne înțelegem dintru început:
Ceea ce face viabilă opera de artă,
ceea ce radiază într-o astfel de operă,
atmosfera de depășire a pământescului
este, fără îndoială, sinceritatea, expresia
nefalsificată și originară a eului
creator. În momentul genezei, atitudi-
nea de contemplație a artistului aduce
cu marile reverii supratereștre, impri-
mând în ochii acestuia mirarea revela-
toare a sensurilor și esențelor, ascunse
până atunci. Lumina mitului întrezărit
depășește clipa și se proiectează pe
fondul sufletesc în perspectivă de ves-
nicie.

Momentul acesta este hotărâtor în
opera de artă. Artistul împăcat cu sine,
artistul care are astfel viziunea clară și
precisă a lumii și a cărei intenționalitate
creatoare nu prezintă aspectul con-
fuz de umbră și penumbră, va putea
imprima operei sale pecetea și suflul
existenței transcendente.

Operele de felul acesta se fac des-
coperite, chiar dacă nu imediat, dar cât
de târziu, fiindcă în scurgerea vremii
ele își găsesc, nu piedică ci o înlesnire.
Rolul artistului astfel este precizat: nu
de simplu creator la întâmplare, ci în
orizontul unor realități ce-l depășesc și

de cere trebuie neapărat să fie seamă.
Ele nu i se impun din afară ci se gă-
sesc în ființa lui, continue îmbolduri
și voci treze. Numai împăcat fiind cu
ele, opera sa va da glas adevăratului,
binelui, moralului — note sine qua non
oricărei opere artistice. Artistul onest
a rezolvat această problemă dela sine.
Intenția lui este de a spori lumina lu-
mii, nu de a o risipi. Dăruirea ființei
sale corespunde unei mântuitoare uni-
ficări, unui mesianism acceptat pentru
noii zori ai lumii descoperite de dânsul.
Fiindcă mai bine zis orice artist
descoperă, ajunge să cunoască, să în-
telegă, să audă și să exprime prin felul
său specific, potrivit viziunii sale.

Niciodată însă un astfel de artist
nu va da glas la ce nu-i aparține, la
ceva străin cu totul de dânsul, pentru-
că tot ce creează este pornit din conști-
nțutul său sufletesc, ecou al lumilor în-
trezărite de el, prins între granițele
creațiunii sale. Dacă face altfel, trădează.

Acestea toate ne-au venit în minte
când mai dăunăm citeam într'un ziar,
în două numere aproape consecutiv,
semnalarea unor plagiatari. Pe drept
cuvânt se întreba descoperitorul lor, o
distinsă figură a liricei noastre, care e
meritul sau care e satisfacția acestor
furturi spirituale.

A despuia pe cineva de bunuri
materiale constituie un delict, care în
zilele noastre a evoluat în crimă, vi-
zând împrejurările extraordinare prin
care trecem. Dar cu bunurile spirituale
cum rămânem? Sunt oare ele mai pre-
țioase decât celelalte? Oare infractorii a-

EPISOD

Jurnal de pe front

Ordinul este scurt, clar și precis:
Ne apropiem, prin pădure, până la
Ojevo, unde în zorii zilei vom forța
Nistrul și-l vom trece. Itinerarul este
cunoscut. A fost recunoscut din ajun
cu comandantii de companii. Știu în-
treaga poziție. Și poziția artileriei. În
ajun, la înapoiere, am trecut și pe la
postul de comandă al Grupului, cocoțat
pe un deal, sub o geară de pădure.

Totul este pregătit până în cele
mai mici amănunte. Oamenii cunosc
bărcile, știu câți incip, cum se urcă
și cum se dau jos.

Gata totul, dar mai lipsește ceva.
N'a fost adusă pânea. Cele două că-
ruțe cu pâne nu se văd. Compania
din cap a și pornit când sosește ofițe-
rul cu aprovizionarea. Ca singurul fără
comandă și care cunosc drumul, sunt
trimis să conduc pânea pe poziție, după
batalion.

— Căruțele sunt aproape, ne asi-
gură ofițerul cu aprovizionarea.

Intoarcem caii și le dăm drumul
prin pădure.

Mergem destul de încet fiindcă
ramurile ne pot scoate ochii. Afară e
lumină încă, dar în pădure o besnă. O
sumedenie de licurici se învârtesc de
jur împrejur, ca niște scantei albe-verzui.
E cald. Nu mai ajungem. Căruțele le
găsim mult înapoi, împotmolite într'un
șanț.

Le scoatem mai la lumină, cu
greu și pornim pe un drum deschis, în
afară de pădure, doar, doar vom ajunge
unitatea.

După cale de o oră și mai bine,
drumul intră în pădure. îl cunosc. Când
suiem, când coboară. E îngust, pietros,
taiat ici și colo de pârâiașe.

Mergem greu, încet. N'avem voie
să aprindem lumini. Aici pădurea este
destul de rară. Se poate observa dela
inamic. Deseori trecem prin luminisuri.
Lăsăm căruțele să treacă înainte ca să
nu se prăvălească peste noi, drumul
coborînd mereu mai mult. Caii sunt o-
bosiți, gâfâie tare.

Și deodată o căruță se răstoarnă.

Așa ceva nu prevăzusem. Și, con-
semn, neconsemn, dar n'aveam nicio
lumină. Punem oamenii să adune pâne
orbecând, îi grăbim mereu, cu spaima
să nu ne apuce ziua.

Cine știe câte pâni vom fi lăsat
acolo, la plecare!

Când drumul s'a deslușit, am luat-o
mai repede înainte, am ajuns unitatea
și am raportat de executarea ordinului,
d-lui Colonel.

D-sa îmi ordonă: Acum ia un
sergent de încredere și-l vei duce la
grup, unde va rămâne în permanență
ca om de legătură până la trecerea
Nistrului.

cestora din urmă n'ar trebui arătați cu
degetul și pedepsiți conform legilor?

Căci acești țigani ai proverbului
românesc își vor putea clădi renumele
pe orice altceva decât pe onestitate.
Știm că se va întâmpla odată cu ei la
fel cu acela din poveste ce-odată șe-
zuse pe șapte perne, dar asta nu ne
împiedică de a lua măsuri. Când unii
din mănutorii condeiului sunt gata
să-și jertfească și sângele pentru neam,
împostorii circulă liberi pe străzi și se
dedau la acte ce degradează și revoltă.
Iar în timp ce țara se pregătește pen-
tru „Marele Măne” înnoindu-și conștiin-
țele, în lumea spiritualității ei, intrușii,
își fac de cap.

Iată de ce suntem într'un totul de
partea celor hotărâți să-i demaște ori
decăteori se vor ivi. Rândurile noastre
despre onestitate sunt poate numai
pretext și recapitulare. Iar înțelepci-
nea populară, un memento extras din-
tr'o experiență de milenii, memento de
a cărei eficacitate s'au convins atâtea
generații. Să ne convingem și noi.

Lucian Valea

Eram singur care cunoșteam pos-
tul de comandă al grupului, în afară
de comandantii de companie!

Trecuse puțin de miezul nopții.
Din drumul care ducea în satul Ojevo,
o cărare suia lateral până la P. C.

Trecusem de ea așa că m'am
înapoiat și am nimerit-o.

O bună bucată din pantă era des-
coperită. Lumina lunii ne permitea să
vedem foarte bine.

Eu mergeam înainte. Sergentul
după mine, cu calul la mână.

Și deodată am ajuns în fața unui
petec de pădure.

Parcă nu era drumul cum îl cu-
noșteam eu.

Am încercat să intru sub arbori.
Imediat ce pătrundeai înăuntru era
un întuneric de nu-ți zăreai degetul la
2 cm. departe de ochi.

Era desigur. Cu chiu cu vai noi am
fi trecut, dar calul, imposibil. Ar fi în-
semnat să-l sgâriem și să-i rupem
pielea.

Dar dacă am pierdut drumul? mă
gândeam. Timpul era prea scurt ca să-l
pot căuta. Sudoarea îmi curgea pe
frunte fără oprire.

În dreapta, o lină înălțime adoma
cu aceea pe care eram. N'o fi acolo?
S'ar putea.

Instinctul de orientare însă mă
îndemna să nu mă abat de-acolo.

Și deodată am răsuflat ușurat au-
zind un nechezat de cal, dincolo de
petecul de pădure. Am prins curaj.

De douăzeci de ori am intrat și
am ieșit din pădure până ce am dibuit
un loc pe unde am putut să-mi trec
și calul.

Am ajuns, am lăsat sergentul și
am plecat să cobor în sat. Se clătea
de ziua. Păsărelele începuseră să cânte.
Am dat cu mâna pe iarbă, am udat o
și am trecut-o peste frunte. Eram apă
de sudoare.

De sus am observat soldații noș-
tri mișcându-se încet în adăposturile de
pe malul Nistrului.

În toată noaptea nu mă oprisem
o clipă.

Eram de vină că umblasem mai
mult decât trebuie?

Războiul era de vină.

Misiunea fusese îndeplinită. Co-
mandantul nu știa nimic. Totul se pe-
trecuse normal.

Venisem cu destulă vreme înainte
ca artileria noastră să înceapă bom-
bardamentul distrugător asupra caze-
matelor rusești de pe malul Nistrului.
Eram fericit. Cu adevărat fericit.

capitan Aurel Marin

Convocare

Stimații membri ai Casei Naționale
Române sunt cu onoare invitați la adu-
narea generală, care se va ținea dumi-
necă, 14 Martie 1943, la orele 5 d. m.
n localul Casinei.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării. Esmitearea
alor 2 membri verificatori.
2. Raportul Consiliului de admi-
nistrație.
3. Contul de gestiune al anului
1942.
4. Raportul comisiei cenzorilor și
descărcarea Consiliului.
5. Statorirea bugetului anului 1943.
6. Completarea Consiliului și co-
misiei cenzorilor la locurile vacante.
7. Eventuale propuneri.

Intru cât adunarea generală nu
s'ar putea ține din lipsa de membri
prezenți, în ziua fixată, ea se va ține
în duminica următoare, 21 Martie 1943,
la orele 5 d. m. cu aceeași ordine de zi.
Făgăraș, 7 Martie 1943.

Moise Brumbolu
președinte

Dr. Ioan Z. Oana
secretar

Conferința Domnului Comandor Ioan

despre Comerțul și Marina Noastră

ținută în ziua de 27 Februarie 1943 în sala festivă a Liceului Dr. I. Meșotă

Între comerț și marină sunt legături foarte strânse, așa că, una fără alta nu poate să trăiască.

Marina Comercială duce peste ape mărfurile comerțului. Marina de război apără drumurile comerciale pe apă ale țării și atacă în timp de război pe cele ale dușmanilor țării.

Făcând un scurt istoric al comerțului românesc cu date istorice, dovedim că Românii stăpâneau în veacurile de mijloc comerțul Țării Românești, așa că și astăzi ei vor fi în stare să ducă la un bun sfârșit opera de naționalizare.

Analizând datele comerțului nostru exterior din publicația oficială a statisticii financiare și economice a Ministerului de Finanțe pe anul 1939 și datele mișcării porturilor publicate de către Direcția Marinei Comerciale din S. S. M. tot pe acel an, arată și trage concluziuni care nu sunt de fel îmbucurătoare.

Noi importăm 739.038 tone mărfuri în valoare de 22.890 milioane lei și exportăm 7.564.146 tone mărfuri în valoare de 26.809 milioane lei. Exportăm o cantitate de zece ori mai mare decât importăm, iar valoarea este aproape aceeași. Exportăm materii prime și importăm obiecte manufacturate.

Marfa de import vine 51% pe uscat, 60% pe mare și 19% pe Dunăre. Marfa de export pleacă 15% pe uscat, 60% pe mare și 25% pe Dunăre.

La mare, dintre mărfurile importate 26,9% vin cu nave românești și 73,1% cu nave străine. Dintre mărfurile exportate 8,3% pleacă cu vapoare românești și 91,7% cu nave străine.

Pe Dunăre se importă 23,7% din mărfurile cu nave românești și 70,3% cu nave străine și se exportă 16,8% din mărfuri cu nave românești și 83,2% cu nave străine.

Cantitatea mare de mărfuri plecată și venită cu nave străine se explică prin faptul că formele exportate sunt ținute de către străini.

Pe Dunăre avem nave destule ca să poată transporta toată marfa exportată și importată, afară de petrol, pentru care nu avem destule nave.

La mare nu avem mijloace. Ar trebui să avem de cel puțin 5 ori mai multe nave decât avem. Din această pricină economia națională pierde câteva miliarde de valută forte incasată drept navlu de către navele străine.

Pentru îndreptare trebuie să muncim și să luptăm pentru a aduce comerțul românesc în mâini românești. Prin urmare, prin cinste și luptă dărză și conștiință vom reuși să ajungem acest fel de pace al Românilor.

Va trebui să ducem atât în interior cât și în exterior o politică economică conformă cu interesele românești.

Să ne făurim navele de care avem nevoie, pentru că cine va stăpâni navigația de după război va dobândi stăpânirea economică și dela aceasta se trece ușor la stăpânirea politică.

Numeroase grafice au explicat datele statistice făcând să iasă la iveală valoarea acestor date.

Conferința s'a terminat cu protecțiunile ale navelor de comerț și război vechi și moderne ale Țării Românești

Vești dela frați Din lumea largă

A doua expoziție colectivă a pictorilor români din Transilvania de Nord

Stimulați de amatorii de artă și de entuziasmul d-lui R. Șorban, pictorii din Transilvania de Nord au organizat o nouă expoziție colectivă, alcătuită dintr-un mic salon de artă plastică omogen și bine selecționat.

Lucrările maestrului Cornea încântă privirile oricărui om cu gust pretențios.

Raoul Șorban expune și de data aceasta lucrări de mare valoare. Definind armonios dar îndrăzneț psihologii, atitudini, flori și portrete, prezintă în anumite lucrări intelectualizarea plastice.

Petre Abrudan aduce anul acesta 26 picturi și o singură sculptură în lemn. Expune acvarele cu bogăția de nuanțe și de reflexe. Totul pare copleșit de atmosfera zilelor de vară. Foarte reușit este „Capul de țaran”.

Victor A. Constantinescu expune 16 lucrări. Este un stăpân al tehnicii de acvarelă.

Teodor Harșla ne arată și anul acesta treapta de originală și masivă evoluție la care a ajuns.

Sunt de remarcat „Cap de copil” și „Autoportret”.

D-na Augusta David-Jurca, aduce în trei tablouri, trei fragmente din imensa panoramă a eternului omenesc.

Aurel Dionisie Pop evocă amintiri pitorești de pe malul Senei, unde a lucrat cândva și unde-l cheamă nostalgiiile.

D-na Ana Ursoviu-Cășai ne oferă o delicată și feminină viziune a Balicului, cu dealurile sale argintii și marea, care îi oferă prilej pentru o pictură caldă de peisajii după care omul tânjește.

Publicul vizitator a rămas cald impresionat și așteaptă cu toată încrederea o și mai intensă activitate în acest an.

Ar fi de dorit, ca fiecare artist să producă lucrări care, pe lângă calitatea estetică și palpăirile emotive, să exprime și rusticismul atât de variat în subiecte, pe care atât de abundent ni-l oferă satul.

Tipografia „Astra” Brașov

caută

Legători români

a se adresa la Biroul Tipografiei Brașov Strada Lungă No. 1

2000 uzine germane reeduceă invalizii acestui război.

Pentru a reeduca invalizii acestui război pregătindu-i pentru exercitarea unei meserii sau unei alte funcții în industria sau comerțul german, organizația industrială a Reichului a înființat un „Comitet pentru reeducarea invalizilor”. Acest comitet format încă dela începutul anului trecut va lucra în strânsă colaborare cu organele sanitare, care, la rândul lor, vor face primele reeducări a acestor invalizi, pentru ca ei să fie capabili după ieșirea din spital să exercite o meserie sau să ocupe un alt post în Reich. Bineînțeles că organele sanitare participă la această reeducare a invalizilor în ramura practicii lor medicale, care astăzi, cu ajutorul celor mai noi metode sanitare și de educație fizică, aduc un important aport pentru viitorul acestor invalizi. Ieșind din spital, invalidul va fi ocrotit de acest comitet, care pe baza referatelor medicale poate să-și facă o părere asupra stării generale a sănătății invalidului și poate totodată să-și ia măsurile necesare pentru reeducarea lui în cadrul unei industrii. Acestui comitet îi stau la dispoziție peste 700 de specialiști din toate cadrele industriei și economiei germane, care îndeplinesc funcția de „sfetnici” pe lângă acest comitet pentru reeducarea invalizilor și care prin experiențele lor în viața practică îndrumază invalidul, sfătuirându-l pentru o anumită meserie sau un anumit post.

Bineînțeles că invalidul trebuie să treacă după aceasta printr-un curs de specializare, care curs îl va introduce în tainele noii sale funcțiuni. În urma unui apel, lansat de comitetul industriei germane către toate uzinele și atelierelor din Reich, în care se cere sprijinul lor pentru reeducarea și introducerea în cadrele muncii, acestea au răspuns în mare număr. Astăzi 2000 de industrii germane vor lua sub paza lor invalizii de război, care vor învăța aci noile funcțiuni pentru care au fost sfătuiți de comitet și specialiștii săi, luând parte la cursurile de perfecționare ce se vor ține în fiecare uzină și atelier. Un alt comitet alcătuit la Dresda va lucra în colaborare cu uzinele și atelierelor germane care au în cadrele lor invalizi, având atribuția de a strânge toate rezultatele acestor reeducări și de a le studia și perfecționa metodele. (RDV)

Primăria Comunei Satulung Jud. Brașov Nr. 671/1943

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință că, Primăria comunei Satulung jud. Brașov va ține licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate în localul primăriei comunale în ziua de 18 Martie 1943, ora 9 a. m. pentru arendarea următoarelor goluri de munte în scopul pășunatului de vară al oilor.

Termenul de arendare este de un an, dela 10 Mai 1943 până la 10 Octombrie 1943.

1. Golul de munte „Urlatu” cu prețul de strigare de lei 132.000. plus o taxă fixă de primăvărat de lei 14.000.

2. Golul de munte „Tesla” cu prețul de strigare de lei 130.000 plus o taxă fixă de primăvărat de lei 12.000.

3. Golul de munte „Pictorul Caprii” cu prețul de strigare de lei 156.000 plus o taxă fixă de primăvărat de lei 24.000.

4. Golul de munte „Valea Rece Vechi” cu prețul de strigare de lei 50.000 plus o taxă fixă de primăvărat de lei 6000.

5. Golul de munte „Valea Rece Nou” cu prețul de strigare de lei 180.000 plus o taxă fixă de primăvărat de lei 12.000.

6. Golul de munte „Sloeru” partea către Morcoșanu, cu prețul de strigare de lei 136.000 plus o taxă de primăvărat de 14.000 lei.

7. Golul de munte „Sloeru” partea către Valea Rece, cu prețul de strigare de lei 140.000 plus o taxă fixă pentru primăvărat de 14.000.

8. Golul de munte „Valda” cu prețul de strigare de lei 300.000 plus o taxă fixă de primăvărat de lei 28.000.

La acest termen de licitație pot lua parte numai proprietarii de oi din comuna Satulung.

Garanție provizorie de 10%, din suma oferită în numerar sau efecte garantate de Stat.

În caz că la acest termen nu se va prezenta niciun ofertant sau dacă nu se vor arenda toate golurile de munte, se va ține o a doua licitație în ziua de 29 Martie 1943 în același loc

și la aceeași oră, la care se vor licita golurile de munte nelicitate și la care pot lua parte și licitatori din alte comune străine de comuna Satulung.

În cazul când nici la a doua licitație nu se vor prezenta concurenți, arendarea golurilor de munte se va face prin bună învoială.

Dispozițiunile art. 88—110 dl L. C. P. sunt aplicabile la această licitație Satulung, la 27 Februarie 1943.

Primar, Gh. Roșculeț Notar, N. Căndea

Centrul Național de Romanizare Județul Brașov

No. 1.260—943

PUBLICAȚIUNE

În ziua de 20 Martie 1943, la orele 9 a. m. se va ține la sediul Administrației Generale de bunuri, din Brașov, Str. I. C. Brătianu Nr. 41, licitație publică pentru închirierea vilei expropriată dela Ella Ing. Băduleanu, situată în Timișul de Sus.

Vila este compusă din 96 încăperi, având 40 dormitoare, bucătărie cu instalație modernă, garaj și alte dependențe și este înzestrată cu mobilierul și lărgia necesară.

Persoanele interesate vor prezenta în ziua de mai sus oferte scrise și sigilate, însoțite de recipisa Casei de Depuneri prin care să se constate că au consensnat garanția provizorie de 10%.

Caietul de sarcini se poate vedea în fiecare zi între orele 12—13.

Administrator General

Dr. Roman Iov,

Șeful Serv. Bun. Expr.

Micului Florea

De vânzare o casă în comuna Satulung pe strada Principală, compusă din patru camere și bucătărie, pivniță și grădina cu pomi fructiferi, apă în curte și instalație electrică.

Informații la biroul Tipografiei „Astra”, Str. Lungă No. 1.

A SOSIT TIMPUL

de a selecționa în fiecare zi cartofii înmagazinați pentru iarnă! Fiecare cartof putred distruge zece cartofi sănătoși.

30 de cartofi putrezi distruge toată proviziunea de iarnă a cartofilor!

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveti încredere într-o întreprindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea tipografiei „ASTRA”)

Informațiuni

Vizita d-nei Maria Mareșal Antonescu la Brașov

Duminecă, 7 Martie a. c. la inițiativa grupului etnic-german, au fost vizitate de către d-na Maria Mareșal Antonescu și d-l ministru P. Tomescu, instituțiile și operele cu caracter social ale grupului etnic-german din Brașov. Au fost vizitate, „Căminul de copii” din str. Mureșenilor, „Leagănul de copii” din str. Dr. I. Rațiu. Au vizitat apoi Biserica Neagră, unde s'a executat și un concert religios. După masă a fost văzută comuna Râșnov.

D-na Maria Mareșal Antonescu a luat parte la inaugurarea școlii țărănești de femei din Râșnov

În fața școlii primare, unde funcționează școala țărănească pentru femei, Pr. I. Scurtu a salutat pe înalții oaspeți care au onorat cu prezența lor festivalul de deschidere al școlii.

D-l Dr. N. Căliman a adus un călduros cuvânt de mulțumire tuturor celor ce prin ajutoare materiale și morale susțin „Astra” în frumosul dar greul ei drum.

Au fost vizitate apoi atelierele de lucru de mână ale femeilor, unde era o adevărată șezătoare. De bucătărie și felul cum știu să gătească țărăncile noastre au rămas toți mulțumiți.

D-na Maria Mareșal Antonescu era însoțită de d-l ministru Tomescu, d-l prefect Col. Craiu și d-l primar Gologan.

Cercul Cultural „Astra” Brașovul-vechiu

În cadrul ciclului de conferințe ținut de către Cercul Cultural „Astra” Brașov-Vechiu, a conferențat Duminecă în 28 Februarie D-l Gheorghe Dragoș profesor la Academia de Inalte Studii Comerciale.

Interesanta D-sale conferință, plină de duh național a fost răsplătită prin aclamațiunile numeroasei asistențe din sala neîncăpătoare.

Sub conducerea D-rei institutoare Zamfir cl. V-a primară de fete a executat un program ales constând din declamații și cântece. Producțiunea s'a terminat cu o piesă foarte instructivă intitulată „Datoriile către aproapele și către Țară”.

Drept încheiere președintele Cercului Dr. Cornel Voicu, după ce a mulțumit în cuvinte calde prețioșilor colaboratori, a anunțat proxima conferință pentru Duminecă în 14 Martie,

Dela școlile țărănești

Sâmbătă după masă și duminică a ținut lecții la școlile țărănești din Țânțari și Vlădeni d-na prof. Valeria Căliman.

În 7 Martie s'a inaugurat și școala țărănească din Pr. jmer.

Conferințele Extensiunii Academice

În seria conferințelor de sub auspiciile Extensiunii Academice Cluj-Brașov, va vorbi Sâmbătă, 13 Martie ora 5 d. a în sala festivă a liceului Andrei Șaguna d-na profesoară Eliza Constantinescu Bagdad despre *Providențialismul în istorie*, intrarea liberă.

Societatea ortodoxă națională a Femeilor Române Filiala Brașov anunță conferința d-lui Al. Lascarov-Moldovanu care va vorbi despre: *„Războiul și credința”* Duminecă 14 Martie (Dumineca Ortodoxiei) la 11.30 a. m. în sala festivă a Liceului de fete Principesa Elena. Taxa de intrare benevolă. După conferință se va face premierea elevelor care s-au distins la concursul de religie din 4 Februarie a. c.

Săptămâna politică

Evenimentul de seamă al săptămânii trecute continuă să rămână vizita la Roma a d-lui Ioachim von Ribbentrop, ministrul de externe al Reichului german. Detaliile venite pe cale oficială au lămurit pe deplin scopul acestei vizite, în jurul căreia, datorită faptului că ea coincide cu vizita la Vatican a arhiepiscopului Spellman, se făcuseră diferite speculațiuni. Ministrul de externe al Reichului s'a dus în Italia pentru a lua contact cu șeful guvernului fascist într-o perioadă când s'au ridicat noi probleme pentru mersul războiului. Atât situația actuală a fronturilor, cât și pregătirea ofensivei ce va fi deschisă în primăvară, necesită discuții între reprezentanții Germaniei și Italiei. În cursul acestei întrevederi, au fost trecute în revistă toate problemele de actualitate și s'au luat hotărârile care nu vor întârzia să se facă simțite. După comentariile germane, întâlnirea dela Roma reprezintă un răspuns real la Carta Atlanticului întocmită de Churchill-Roosevelt.

Cât privește ideea unui contact între d. von Ribbentrop și monseniorul Spellman, ea este de domeniul fanteziei. Germania nu se găsește în situație de a începe tratative de pace, iar victoriile germane obținute pe toate fronturile de către armata Reichului îi vor permite să discute pacea atunci când va crede de cuviință. Tot atât de neîntemeiată este părerea că s'ar fi făcut Italiei, de către Statele Unite prin intermediul Vaticanului, propuneri opuse intereselor sale de azi. Ducele va purta până la capăt războiul, alături de aliați.

Iese în evidență faptul, că nici cercurile americane n'au dat o importanță prea mare vizitei monseniorului Spellman la Roma, iar cele engleze au păstrat o tăcere completă față de acest eveniment.

Noul guvern finlandez a fost format, după multe pertratații. Portofoliile ministeriale revin în cea mai mare parte reprezentanților partidului social-de-

mocrat, după care urmează imediat partidul agrar. Noul președinte de consiliu, d. Linkomies, aparține partidului social-democrat, ca și ministrul de externe. Fostul președinte de consiliu, d. Tanner, cunoscut pentru politica lui ostilă Moscovei, deține ministerul finanțelor. Alcătuirea noului guvern finlandez a dat loc la unele comentarii la Londra și Washington, anglo-americanii socotind că ar fi momentul să înceapă noi presiuni asupra poporului finlandez. La Berlin se declară că „Germania lasă poporului finlandez, care rezistă eroic valului bolșevic, grija de a răspunde la această manevră anglo-americană”.

Mahatma Gandhi a încheiat cu bine cele trei săptămâni de post pe care și le-a impus. Acest eveniment a fost primit cu ușurare de către populația hindusă, dar mai ales de către autoritățile britanice care se temeau de un sfârșit tragic al încercării pe care și-o impunea Gandhi la vârsta de 74 ani. Deocamdată faptul că Gandhi a sfârșit cu bine postul a ușurat oarecum sarcina administrației engleze, care întâmpină zilnic noi aspecte ale luptei pentru eliberarea hindusă, dar aceasta nu însemnează că problema Indiei a fost rezolvată.

În sfârșit, între evenimentele săptămânii se înregistrează diferendul dintre Moscova și generalul Sikorski, conducătorul guvernului polonez dela Londra. Sikorski a făcut unele declarații privitoare la granițele Poloniei, așa cum le vede el la sfârșitul războiului. Moscova a răspuns drastic prin agenția sa oficială de presă, arătând că Polonia nu se va putea opune drepturilor istorice ale Rusilor albi și Ucrainenilor, ceea ce însemnează că Moscova dorește anexarea Poloniei de Sud la teritoriile sale. Disputa aceasta are aceeași însemnătate ca și povestea cu vânzarea pielei ursului din pădure și pentru acest motiv rămâne interesantă doar prin mărturisirea intențiilor bolșevice.

Situația pe fronturi

Bătălia din răsărit

Situația frontului din răsărit se prezintă la fel ca și în zilele trecute, marcându-se printr-o vie activitate germană în sectorul din Sud, începând dela Nord-Vest de Harcov până la Marea de Azov.

Atacul german din această regiune, menit a îndepărta infiltrația sovietică din Bazinul Donețului și fixarea forțelor sovietice pe linia râului Mius, are drept scop fortificarea flancului drept german, care s'ar fi resimțit printr-o înaintare rusească până la Taganrog. În cazul când Rușii ar fi izbutit să ocupe Taganrogul — care și în acest an se dovedește o fortăreață tot atât de puternică precum s'a dovedit în anul trecut — sau dacă prin ocolirea acestui oraș, Rușii ar fi lungit frontul de-a-lungul coastei Mării de Azov, ofensiva din bazinul Donețului n'ar fi fost posibilă, deoarece flancul drept al trupelor Reichului ar fi fost puternic amenințat.

O nouă linie de baraj germană pare să se fi consolidat și în Nordul bazinului Donețului, între Nipru și Doneț, unde trupele generalului Goliakov sunt împiedecate în înaintarea lor din spre Harcov în direcția Sud-Vest.

Linia frontului rusesc se prezintă deci, staționară în centru, mobilă prin înaintările germane la Sud și în mișcare prin replierile germane din Nord. În jurul punctului central, format de orașul Orel, se dau lupte din cele mai înverșunate, în cursul cărora, cu toate eforturile făcute de sovietici, trupele Axei au rezistat cu bărbăție. Comunicatele

germane au amintit mereu despre înverșunarea acestor bătălii, dar nici măcar comunicatele inamice nu vorbesc despre vreun rezultat.

În sectorul nordic, trupele sovietice comandate de mareșalul Timošenco, par să fie hotărâte la o nouă ofensivă concepută în stil mare. Ele au dat vreme de 16 luni atacuri disperate asupra liniei germane care duce la Lacul Ilmen-Demiansk spre Rjev, unde a fost creat un intrând sovietic în direcția Toropeț-Velikie Luki. Luptele care s'au dat pentru Rjev au fost cele mai sângeroase și evacuarea lui s'a făcut numai în vederea întăririi liniilor din spate, pentru a se face față prevăzutelor noi atacuri sovietice. Pentru săptămâna aceasta se prevăd evenimente noi și importante în acest sector.

În raport cu amploarea luptelor de aici, operațiunile dintre lacul Ilmen și Leningrad nu prezintă nicio importanță.

În sectorul finlandez deasemenea nimic nou.

Frontul din Tunisia

Pe frontul tunisian, nimic schimbat în decurs de o săptămână. Trupele germane acționează pe aceeași întindere lungă de aproape 500 km., având de făcut față atacurilor din spre Sud ale armatei a 8-a britanice, dinspre Vest ale armatei a 5-a americane și din spre Nord-Vest, a armatei 1-a engleze.

Atacul organizat de către Mareșalul Rommel în sectorul central a produs armatei a 5-a americane pierderi sângeroase și a arătat americanilor ce însemnează o luptă cu corpul african german.

de **Mardare Mateescu**

Atunci când condițiunile s'au schimbat, Rommel a executat o mișcare de repliere și a evacuat strâmtoarea Kasserine, lăsând în urmă câmpuri de mine poduri aruncate în aer și șosele distruse, ceea ce îngreunează enorm înaintarea americană.

Generalul Montgomery pregătește îndelung atacarea liniei Mareth, ceea ce dovedește că armata 8-a britanică e așteptată de mari eforturi, după ce a fost hărțuită dela El Alamein și până aci de trupele Mareșalului Rommel.

În orice caz încetineala aceasta nu este de loc favorabilă aliaților, indiferent de rezultatul luptei ce se va da pe linia Mareth. În felul acesta corpul african continuă să-și îndeplinească mai departe misiunea, adică aceea de a reține trei armate anglo-americane venite în Africa de Nord cu alte scopuri și de a împiedeca navigația britanică în Marea Mediterană. Excesul de precauțiuni al comandamentului aliat de pe acest front nu poate decât să folosească Mareșalului Rommel care și-a scurtat căile de transport și care nu suferă de lipsă de tonaj pentru aducerea tancurilor și trupelor, cât și de aglomerarea porturilor pe care le deține. Lichidarea corpului expediționar germano-italian, fapt cu care se împăuna propaganda engleză și americană, întârzie și nu se profilează pentru un timp apropiat. Mareșalul Rommel, mai rezervă multe surprize celor trei generali aliați, care îl înconjoară cu forțe infinite superioare.

Frontul Pacificului

Ritmul războiului suferă o încetinire în Extremul Orient. După victoriile, pe cât de iuți, pe atât de strălucite, dela începutul campaniei, Japonezii au început opera de consolidare militară și economică a pozițiilor ocupate, în vederea atacării Australiei, bază aliată în mijlocul Pacificului și teritoriu vast unde s'ar putea revărsa tot surplusul de populație care nu mai are loc pe insulele nipone.

În cadrul acestor operațiuni Japonezii au întâmpinat în mai multe rânduri intervenția flotelor aero-navale inamice. În ultima bătălie aero-navală dată la Marea Bismarck, forțele anglo-americane au interceptat un convoi format din numeroase vase de transport și escortat de o puternică formație de baze de război. Luptele au fost extrem de violente și s'au înregistrat pierderi mari.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra” Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12

TL 1513

Abonamentul anual Lei 300
Autorități și Societăți Lei 600
Membrii „Astei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 150